

Het is een zondagavond in maart in 2020 als ik op het werk even pauze heb. Ineens komt de manager binnen. Ze komt bij ons zitten en vraagt of wij het nieuws al hebben gehoord of op intranet (interne site van BrabantZorg) gelezen. BrabantZorg heeft besloten om de verpleeghuizen te sluiten voor bezoek i.v.m. het coronavirus. We schrikken ervan, nu komen de maatregelen om het coronavirus te bestrijden wel erg dichtbij. Wat betekent dat voor onze cliënten en hun familie?

Ik denk aan de partners die veel cliënten nog hebben, vooral op de PG afdeling. We besluiten in overleg met het management dat zij vanavond de eerste contactpersonen inlichten en kiezen ervoor om het op dit tijdstip aan de cliënten niet te vertellen. Er is te weinig personeel aanwezig om hen goed op te vangen en iedereen staat op het punt om de nacht in te gaan. We gaan weer aan het werk, met een hoofd vol vragen (kunnen we de partner aanbieden hier ook tijdelijk te komen wonen, hoe zit het met de kapper, vrijwilligers?) maar met ons gezicht op zo normaal mogelijk. Terwijl de cliënten vrolijk vertellen dat ze hebben genoten van het bezoek van die dag, breekt mijn hart. Hoe kunnen we het over ons hart verkrijgen dat het hoogtepunt van de week of van de dag er nu een aantal weken niet is. De vragen zetten we tussendoor op papier en geven we aan het eind van de avond af aan de managers.

De week die volgt is raar. De reactie van de cliënten valt mee, iedereen is er gelaten onder. De dagbesteding is dicht, die collega's geven 1 op 1 aandacht aan de cliënten. We worden verwend, de cliënten maar ook wij als personeel. Lekkere dingen, bloemen, kaarten. Echt hartverwarmend. We zijn zoekend om onze draai te vinden in wat wel en niet kan en zoeken steun bij elkaar. De 1,5 meter afstand regel die is niet te doen in de zorg naar cliënten. Maar ook op kantoor zitten we dicht bij elkaar. De ruimte is klein, maar wat heeft het voor zin om afstand te houden als we zo meteen samen een client uit bed halen? We proberen in de pauze afstand te houden en vooral met het andere team. We gaan als teams elkaar niet meer fysiek helpen. De verbondenheid blijft en word in deze weken sterker. En dan komt de eerste vermoedelijke besmetting, pas na 5 dagen komt de uitslag dat de client positief getest is. In die dagen hoop je op een ander virusje, maar word je al geconfronteerd met de beschermde kleding. Nog nooit mee gewerkt, hoe werkt zo'n mondkapje? wat trek je als eerste aan of uit? Waar laat je alles daarna? En wat doe je met je bril die steeds beslaat? Er komen veel richtlijnen en protocollen. Ze veranderen steeds op advies van de RIVM. Het brengt onzekerheid met zich mee. Ben ik wel genoeg beschermd, niet alleen voor mezelf, maar ook voor andere cliënten en voor de thuissituatie. Kan ik nog wel op bezoek bij mijn ouders, kan ik wel naar de winkel. Ik durf niet goed, ben thuis of op het werk. Breng ik iets over op mijn partner? Thuis meteen douchen alles in de was, is dat voldoende? Mijn handen zijn kapot van het wassen en de alcohol, maar is dit voldoende? Veel vragen, weinig antwoorden. Moet ik thuis blijven bij lichte klachten? Het antwoord is nee, behalve bij koorts. Brabant Zorg doet zijn best om ons goed op de hoogte te houden, maar er is weinig tijd om alles te lezen, de werkdruk neemt toe. Het omkleden kost tijd en je wilt er extra zijn voor de cliënten die hun familie beginnen te missen. Er komen meer cliënten met het virus, familie mag komen wanneer client terminaal is. Het voelt niet goed, je snapt de regels, maar in zo'n situatie moet familie er

zijn voor de client. Wij doen ons best maar zijn niet "eigen". Collega's en ook ik zelf krijgen te maken met besmettingen in de privé situatie. Je bent ongerust, het komt overal zo dichtbij. Je probeert er voor elkaar te zijn, een luisterend oor, elkaar opbeuren en humor helpt om het vol te houden. Het is vooral mentaal zwaar, je moet steeds keuzes maken en waar doe je goed aan? De beschermde kleding is beperkt, hoe vaak ga je naar binnen? We kijken veel door het raam, zodat we de client zien liggen. Maar je wilt erbij zijn, laten voelen dat je er voor ze bent. Maar omkleden kost ook veel tijd, die kan je ook aan een client besteden die verdrietig is omdat ze haar dochter al lang niet gezien heeft.

Gelukkig komen er mooie ontwikkelingen, eerst het beeldbellen, later het praathuis. Client kan familie zien door het raam en met elkaar praten. De eerste keer naar buiten met gepaste afstand met mede cliënten is een feest. De tuin is mooi versierd er worden vrolijke cocktails gemaakt. Iedereen geniet ervan om elkaar te zien en buiten te zijn. En al werkt het weer niet altijd mee, een jas doet wonderen. Ook cliënten die normaal nooit naar buiten willen, gaan nu graag. Er wordt vaak muziek gemaakt, aan alle kanten van het gebouw zodat iedereen op zijn/haar beurt kan meegenieten. En nog steeds komen er kaarten, tekeningen en lekkere dingen binnen.

Het applaus wat voor de zorg wordt gegeven is hartverwarmend, maar ook raar. In het ziekenhuis hebben ze het veel zwaarder dan wij. Is dat applaus dan wel voor ons bedoeld? Ik heb diep respect voor de medewerkers die de hele dag met beschermde kleding moeten lopen. Wij hebben steeds maar een paar cliënten en dan kan die hete kleding weer uit. We bellen veel met familie, vooral waarvan de client ziek is. Hun begrip en dankbaarheid is groot. Terwijl ze in een verschrikkelijke situatie zitten. Soms mogen ze wel komen omdat client terminaal is, maar durven ze niet omdat ze zelf erg vatbaar zijn. Appartementen die, sneller dan anders, leeg geruimd moeten worden. Nieuwe cliënten die komen, maar waarvan familie het appartement niet mag inrichten, dat doen wij. we maken er iets zo gezelligs mogelijk van. Maar je kent de client nog niet en hoe moet het zijn voor de familie die moeder afzet bij de deur en weten dat ze elkaar voorlopig niet zien.

De paar weken, is inmiddels al 6 weken. Er wordt gesproken over versoepeling, maar ook dat brengt twijfels en vragen met zich mee. Als ik een client probeer op te beuren dat het tijdelijk is, zegt ze; maar wie zegt dat ik er dan nog ben? En dan vraag ik me af; doen we de cliënten hier een plezier mee? Niemand wil ziek worden, maar misschien willen sommige cliënten het risico wel nemen tegenover het missen van kinderen, kleinkinderen. Die keus wordt voor hen gemaakt en hoe goed bedoeld die ook is, het is wel erg moeilijk als iemand die keus voor je maakt.

De haren en teennagels worden langer, maar sommige collega's blijken meerdere talenten te hebben. Er wordt geknipt en gekruld. Voor een jarige client wordt de kamer versierd en cadeautjes gehaald. Er is een verbondenheid in huis. Maar ook steun vanuit het thuisfront, opbeurende kaartjes bloemen, kleine cadeautjes en tekeningen vallen regelmatig op de mat. Ontzettend lief dat er zo

word meegeleefd. Iedereen heeft het lastig in deze tijd. Ik heb door mijn werk nog de structuur in mijn leven, ik voel me iets minder machteloos omdat ik iets kan betekenen. Misschien is dat makkelijker dan thuis werken met kinderen die je onderwijs moet geven en je werkgever ook van alles van je wil.

Iedereen voelt het de gevolgen van het virus, klein en groot, oud en jong. We moeten er allemaal mee dealen. En dat doen we, ieder op zijn eigen manier, maar ook samen! Dat maakt je sterker en helpt je door deze tijd heen!

Ik wens iedereen het allerbeste toe!

Claudia van Orsouw,
Katwijk